

mel i sucre

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU .-

- Notícies locals, del que succeeix al poble, fins a l'hora de tancar el número, per l'O.C.B.
- Etiopia té fam, breu resum de la problemàtica d'aquest país africà, per l'equip de redacció.
- Retalls, El desordre públic, per Pere Calders, Serra d'Or, desembre de 1.983
- Sense vos no hi ha festa, ja que la festa sou vos. Castell encantat. Poesia de Mª Teresa Munar Caimari que fou guanyadora del segon premi local del certamen literari Verge de Consolació 1.985.
- Na Margalida, la nina indolent. Composició prosaica de na Catalina Verd Gayà
- Passar pel tub, raonament sobre la incidència a la pagesia de l'entrada al Mercat Comú. Per Toni Barceló Mates.
- L'orval, fitxa tècnica d'aquesta au de prat, per Josep Roig i Joan Morey
- Publicacions periòdiques a Mallorca (3) a la part forana, per Miquel Company Florit.
- Bestiari, el "progre", exhaustiu estudi d'aquest espécimen humà aparegut recentment. Per Cosme Nigorra, Joan Morey i altres.
- La princesa i el violí, versió d'un conte popular, recollit per Antònia Fullana Mates.
- Passatemp, per Joan Sastre.

MEL I SUCRE nº 57 Març de 1.985. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

PORTADA.- Té fam

CONTRAPORTADA.- Jaia Serrada de Menorca (Costumari Català)

Local Social.- C/ Nou - 6

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball.

Tirada actual.- 125 exemplars

Depòsit legal- 49- 1.983

Imprimeix- fot Bohigas

Preu de vende 100 pts

NOTICIES LOCALS

--- Un dels submarinistes que mataren el tauró pelegrí a les costes del sud de Mallorca el passat mes de febrer, llegí el que deia el Mel i Sucre al respecte, i sembla que no li agradà gaire, ja que digué que a l'article "Requiem per la llibertat (la part)" hi havia moltes mentides.

--- La nostra col.laboradora Bàrbara Mates Sastre ha publicat un petit llibre de poesies.

--- Primer fou la processionaria del pi i més tard el pol.len del mateix arbre els que s'encarregaren d'inflar-ne un parell.

--- Durant aquest mes s'estan realitzant obres per acondicionar la Plaça del Camp i els carrers adjacents (Molins i de les Trinxes). Els han posat a nivell, han fet les voreres de les aceres,...

--- Segons pareix el consistori té intenció d'asfaltar un parell de camins de foravila. Concretament el del Rafal Aixat (el tros del terme de Sant Joan) i el d'Hortella. HI ha gent que no està massa d'acord en que primerament se presti atenció als camins de foravila, quan encara hi ha carrers del casc urbà sense asfaltar (sobretot trossos de carrers de l'"Ensanxe" i els carrers del Camp.

--- S'ha posat de moda fer dinars de quintos vells a Can Tronca, s'arreplega molta de gent santjoanera que degut a problemes de feina tingueren que abandonar el poble. El passat diumenge dia 24 de Març tocà el torn als nascuts l'any 22.

--- Segueixen els problemes per l'emissió i recepció del canal de TV- 3 a Sant Joan. Esperem que prest se puguin solventar.

--- Diumenge dia 17 de Març es celebrà al nostre poble la tradicional festa del Quart Diumenge. Cal destacar:

- La vetlada de gloses del dia 16 vespre, on un parell de glosadors posaren a prova el seu enginy amb aquest art i provaren de capturar al contrari.

- La missa del diumenge demati al santuari de Consolació.

- L'homenatge a Mn Bartomeu Bauçà Oliver. Hi sobrà, segons pareix el mesclar- hi política per mig.

- El romiatge de l'horabaixa. I lectura de les poesies guanyadores del Certamen Poètic Verge de Consolació.

- Concert instrumental a càrrec de l'agrupació mucical de La Salle.

--- El diumenge dia 24, tingué lloc al nostre poble el VI semi-marathon de Sant Joan. Cal destacar la presència d'atletes finlandesos a la prova de senior masculí, que ens oferiren tot un recital del que és córrer a peu, i del baix nivell mundial a que estan els atletes mallorquins. El conseller de cultura sr. Gilet no se'n podia avenir de que els vuit primers classificats fossin estrangers i que se'n duguessin els trofeus, per això damunt la marxa s'oferí un trofeu al primer mallorquí classificat.

Les classificacions foren les següents:

Mini - Femení:

- 1.- Mª Antònia Rigo (Campos)
- 2.- Antònia Obrador (CAMpos)
- 3.- Isabel Hermosinda (Sant Joan)

Mini- Masculí:

- 1.- Miquel Mesquida (Porreres)
- 2.- Llorens Páramo (Felanitx)
- 3.- Joan Ramon Vidal (Felanitx)

Benjamí Femení:

- 1.- Catalina Karmany (Sant Joan)
- 2.- Margalida Vidal (Porreres)
- 3.- Maroa Ramal Gea (Felanitx)

Benjamí Masculí:

- 1.- Andreu Páramo (Felanitx)
- 2.- Antoni Sánchez (Campos)
- 3.- Francesc MOnserrat (Felanitx)

Aleví Femení:

- 1.- Maria Barón (Campos)
- 2.- Isabel Duran (Campos)
- 3.- Apolònia M. Moll (Porreres)

Aleví Masculí:

- 1.- Joan Barceló (Campos)
- 2.- Joan Pons Mas (Felanitx)
- 3.- Antoni Mesquida (Porreres)

Infantil Femení:

- 1.- Cati Juan Dalmau (Sant Joan)
- 2.- Aina Vila Serra (Independent)
- 3.- Marisol Martín Gómez (Felanitx)

Infantil Masculí:

- 1.- José Pérez (E. Atletismo)
- 2.- Mateu Obrador Femenies (Felanitx)
- 3.- J. Lorenzo Muñoz (Santa Maria)

Juvenil Senior Femení

- 1.- Alfonsa López Gea (Felanitx)
- 2.- Joana Ramal Gea (Felanitx)
- 3.- Fina Hisado Bonet (Campos)

Senior Local Femení

- 1.- Jerònima Mesquida
- 2.- Olga Provenzal
- 3.- Antònia Bauçà

Juvenil Masculí

- 1.- Manuel Sánchez Galán (Pollença)
- 2.- Luis Carmona (Hermes)
- 3.- Peter Tenhonth (Finlàndia)

Veterans

- 1.- Andreu Caballero (Filípides)
- 2.- Joan Barceló (Campos)
- 3.- Eino Pinlajamar (Finlàndia)

Junior Masculí

- 1.- Niklas Rehula (Finlàndia)
- 2.- Antoni Miró Bonnín (Hermes)
- 3.- B. Serra Matas (Sta. Maria)

Senior Masculí

- 1.- Toivoca Jukka (Finlàndia)
- 2.- Pietita (Finlàndia)
- 3.- Piiponen (Finlàndia)
- 9.- Francesc Gomáriz (Campos)
- 10.- Francesc González (Peñalver)

--- Dia 19 de Març a la vila de Lluçmajor tingué lloc una manifestació contra la instal·lació d'una base militar a la possessió de S'Àguila. La participació no fou massa nombrosa, unes 500 persones que es passejaren pels carrers cridant sloguens en favor de la protecció d'aquest espai natural. La representació santjoanera fou de les més vistoses.

--- La carretera de Sant Joan a Montuïri és objecte d'una llimpiesa de voreres, per part del ministeri d'obres públiques.

--- A la plaça del Camp hi volen sembrar arbres al seu entorn. Així ho indiquen els clots i els pals que hi han col·locat.

--- Aquest mes ha estat molt ploqué. De fet, uns dels més plouers dels darrers anys; dels 31 dies, s'han contabilitzat pluges durant uns 20 dies, per un total de 90,1 mm. Així i tot síquies, albellons, pous,.. no s'han temut de res. Cal destacar una tempesta de trons i llamps, i calabruix durant la nit del 12- 13 del mateix mes. Tampoc ha faltat el vent, típic fenomen del Març.

-- A la passada festa del Quart Diumenge hi va haver una exposició que finalment se reduí a la d'un artista local, aficionat a la fotografia. En Josep Mayol oferí al públic una vintena de fotografies, sobretot de nenes femenines.

--- L'equip femení de voleibol de Sant Joan, a pesar de que fou eliminat a la fase classificatòria de Barcelona, segueix la seva bona marxa de temporada, a nivell insular.

--- El diari El Día, publicà un ampli reportatge (les dues pàgines centrals) sobre la col·lecció que Miquel Gayà Rotger donà a Sa Nostra, de Sant Joan, amb petits comentaris de taxidèrmia. El que no deia el periodista, és que aquesta col·lecció pertany actualment a l'escola pública de Sant Joan.

--- Dia 23 hi va haver l'Assemblea General Anual de la Cooperativa agrícola de Sant Joan. Hi va haver renovacions de càrrecs. També s'informà als socis de l'exercici de 1.984 i se proposaren noves activitats.

--- Un dijous d'aquest mes l'autocar de línia no se pensà a aturar a Sant Joan. Quan se temeren enviaren un autocar de Palma i va ésser a temps a replegar un passager.

--- Se comenta la gestació de dos nous partits polítics al nivell local: el P.D.P. i el C.D.S. Amb això s'acabarà d'omplir l'espectre polític a nivell local. Benvinguts i llarga vida.

--- S'ha llegit per un diari local que l'ajuntament de Sant Joan té un projecte de la Unitat Sanitària aparcat a un calaix de la Sala (costà 130.000pts), que segons pareix no serà utilitzat, ja que la C.A. ho tornarà fer de bell nou i gratuïtament.

ETIOPIA TE FAM .-

Els membres de la coordinadora espanyola de ONG (organitzacions no governamentals per el desenvolupament), han decidit coordinar els esforços per fer un cridament conjunt a la gent del país per ajudar a les víctimes de la fam a Etiopia. Un informe de la CEE i la ONU diu que hi ha 6 milions de persones seriosament afectades per la situació de sequia, només a Etiopia.

Els habitants de 8 de les 14 províncies del país estan en perill de mort per inanició. Les poques pluges dels darrers 3 anys és la causa principal del problema. Els propers mesos serà necessària una aportació mensual de 70.000 Tm de cereals per satisfer les necessitats de la població. Etiopia és un dels països més pobres de l'Àfrica i disposa de pocs recursos econòmics, per això necessita l'ajuda internacional.

L'índex de mortalitat augmenta constantment. Cents de persones moren diàriament, la majoria nins i vells. Cercant menjar, famílies senceres fugen de les zones rurals i es concentren a les ciutats i pobles grans, esperant ajuda estatal. A vegades, quan troben aliments, l'estat de salut dels individus és tan precari, que no poden digerir els aliments, i necessiten tractament mèdic.

Aliments, medicines, tendes de campanya, ormetjos de cuina i vestits són les necessitats més urgents, Les extraordinàries dimensions d'Etiopia fan necessari, també, medis ràpids de transport per anar a les zones afectades des dels ports de Massacera i Assab, els quals són receptors de totes les ajudes estrangeres.

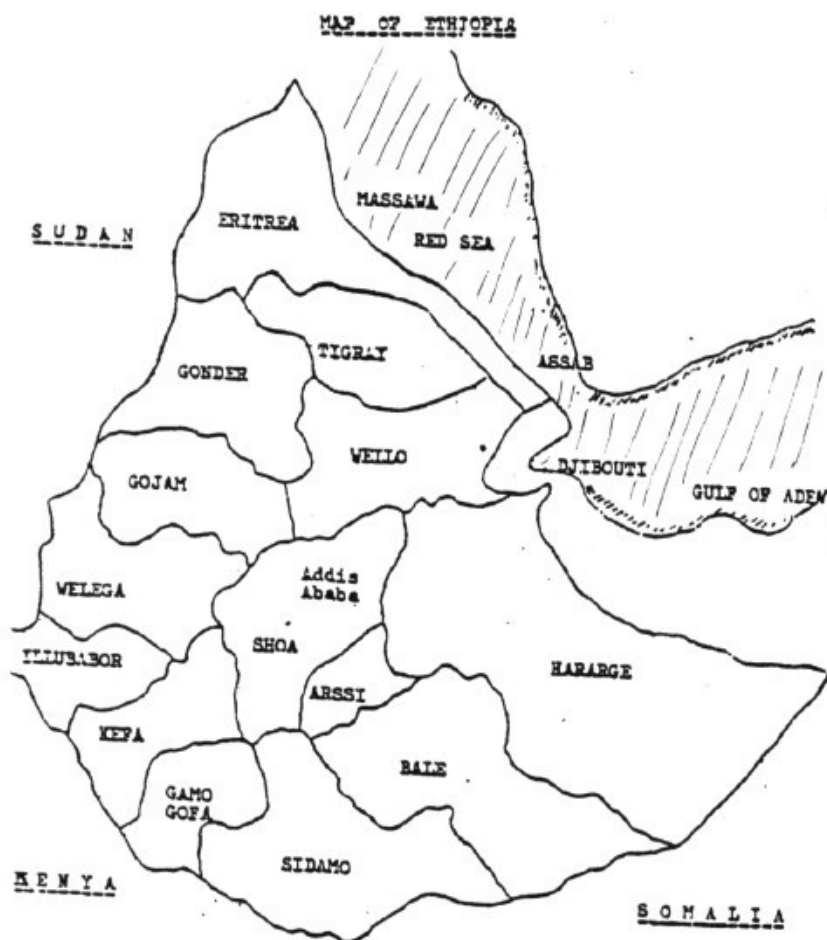
-Geografia política i econòmica .-

Etiopia, un dels països més grans del continent africà, té uns grans contrastos geogràfics i climàtics entre les seves distintes regions. La suavitat de les temperatures en el Llebeig del país se transforma en un clima tòrrid i sec en el litoral del Red Sea i la zona que limita amb Somalia.

El relleu tipus muntanyós, amb una latitud mitja de 2.000 m. Per això, la població es concentra en un vall, on les condicions de vida són més favorables. Actualment Etiopia compte amb un 40 milions d'habitants, dels quals la majoria són abissinis, gallas i somaliès.

La vida econòmica del país es basa amb l'agricultura i la ramaderia. El govern militar, sorgit al cop d'estat del 74, inicià una profunda reforma agrària, modernitzant les absolutes estructures existents a les zones rurals per aconseguir un auto-abasteixement de la població que no requereix la importació de productes bàsics, amb la consegüent pèrdua de divises.

Actualment, el 80% de la població ocupa només el 10% de la superfície del país. El cafè, el cotó i la canyamel són els productes bàsics de l'economia etiòpe. La recolecció se veu sovint sovint delmada per l'adversitat del clima, amb llargs períodes de sequia que posen en perill la supervivència dels propis etiòpes.

R E T A L L S

EL DESORDRE PUBLIC , per Pere Calders

(Aquest article aparegué a la revista SERRA D'OR al desembre de 1.983. La FUNDACIO PER LA PAU el va reproduir al bolletí nº 5- hivern de 1.985)

Recentment, la televisió ens ha servit imatges de les actuacions de la policia en països tan organitzats com ho és la República Federal Alemanya. La televisió, a vegades, és molt comprometedora, perquè en el cas que comentava mostrava una multitud pacífica aplegada per protestar contra la més absurda de les violències, o sigui contra els preparatius de la Tercera Guerra Mundial. De cop i volta, la violència institucionalitzada feia aparició en forma de grups de l'ordre, armats de totes armes i, és clar, es produí de seguida un desordre públic impressionant. Es va veure en primer pla la cara d'un jove plena de sang, gent a terra brutalment apallissada (amb porres de reglament) i persones arrossegades per terra com si fossin caps de bestiar, per conduir- les a unes furgonetes oficials.

Es veu que el desig de pau se'ns va tornant clandestí i subversiu i, en canvi, la força bruta es disfressa d'àngel vetllador de la nostra integritat, encara que — tot té un preu — hi hàgim de prendre mal. El que va ocórrer fa poc a Alemanya no és pas un exemple aïllat, tothom en deu recordar altres que s'hi assemblen

Hi ha, aquí, una torbadora paradoxa, de la qual no em sé avenir. Immenses majories, a tot el món, amb el seu esforç, la seva sofrença i una progressiva disminució del nivell de vida, paguen unes eines destructores i les posen en mans d'una ínfima minoria. Aquest poder delegat tendeix a convertir-se en un element d'opressió contra els qui el mantenen. Com és possible ?. De manera que paguem garrots perquè ens protegeixin i tan bon punt badem — que badem sovint — ens els sentim al clatell amb una contundència estabornidora.

Per a il·lustrar el tema, podríem referir- nos a algunes repúbliques americanes. Vet aquí que en un indret determinat es produeix un estat de malestar amb conseqüències deplorables: hi ha hagut uns quants assassinats, diríem unes dotzenes en el pitjor dels casos, i els poders delegats se senten cridats a intervenir- hi. El resultat és que les dotzenes de morts inicials es converteixen en desenes de milers d'executats (per guardar les formes, ja no en diuen crims) i tan sols no restableixen l'ordre, sinó que el compliquen i aboquen el país a un desastre econòmic, polític i social totalment caòtic.

El mal és que això no és una excepció que es pugui centrar en una geografia determinada. Qui més, qui menys, tots en sabem alguna cosa. El panorama mundial és desolador. Què se n'ha fet de l'enorme poder de les majories ?. Sembla que hagin acceptat amb resignació el paper que els assignen.

Preparats per l'atac

Punk

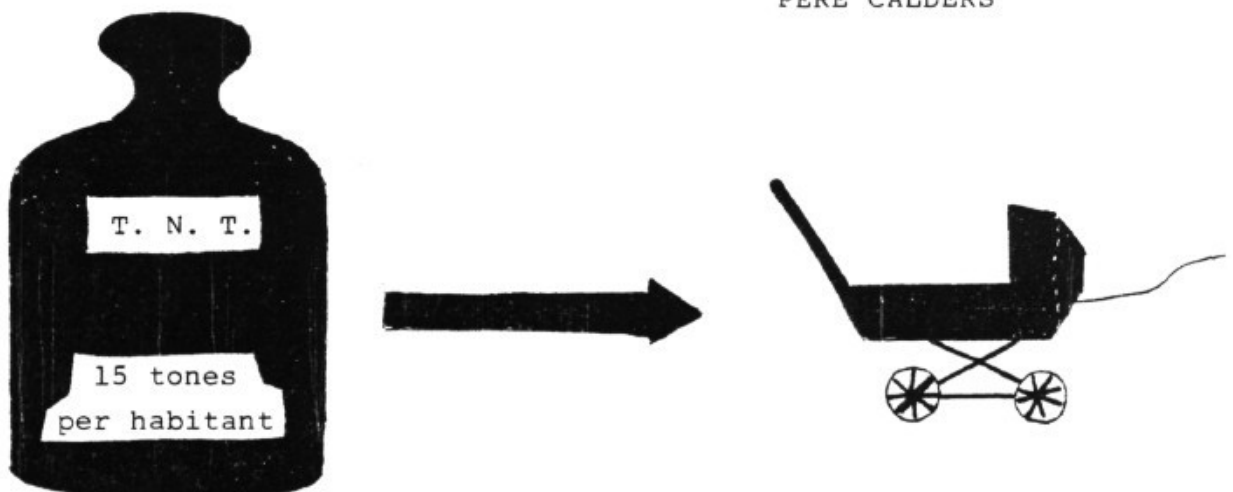
Pentinat "pito mollado"

Si vegeten sota una dictadura, són un material humà molt idoni per a galdarlo. Si viuen sota règims democràtics, fa l'efecte que tan sols se les té en compte en època d'eleccions. I, ambós casos, hi ha un factor constant: són un camp ideal per a la collita d'impostos, per a esser sotmesos a uns tributs que serveixen amb freqüència per a tancar els forats d'una deficient gestió pública. Però el pitjor és que una part substancial de la gabella es destina a la compra d'unes eines caríssimes, de signe bèl·lic. Amb el benentès — i en això es veu que no ens volen enganyar — que la cosa desitjable és que es tracti d'una despesa inútil, perquè si algun dia s'haguessin de fer servir, quedarien pocs contribuents per a contar-ho. En això estan plenament d'acord els genets apocalíptics de l'Est i de l'Oest. No tan sols ens amenacen constantment amb la mort en massa, sinó que s'apliquen a fer-nos la vida difícil, complicada, poc desitjable en definitiva.

En conjunt, se'ns van esmussant la fantasia i el coratge cívics. Perdem l'intint de conservació tan comú a totes les espècies animals. Quan els partits polítics prenen iniciatives, el primer que se'els acut és convocar mobilitzacions de carrer, però la veritat és que cada vegada hi participa menys gent, perquè els mateixos partits provoquen el desànim amb la seva actuació. Ningú — o gairebé — no ens parla d'altres formes de lluita, sense violència, que han provat l'eficàcia en temps recents. Com és la resistència passiva, predicada pel Mahatma Ghandi. Posada al dia, és clar, perquè hi ha poques coses que puguin resistir el pas dels anys sense, esser gens retocades.

Què passaria, dic jo, si els ciutadans d'algun país (no pas el nostre, que consti) es negaven a pagar aquella part dels impostos destinats a perfeccionar i completar elements destructors ? Perquè no semblés un element egoista d'eludir la pressió fiscal, podrien dipositar la partida separada en algun jutjat, amb la declaració expressa que servís per l'ensenyament, la sanitat, obres públiques, la seguretat social, la creació de llocs de treball En resum, que fos útil per a elevar la qualitat de vida, en comptes d'ésser utilitzada per a preparar-nos una mort sense qualitat.

PERE CALDERS

SENSE VOS NO HI HA FESTA,
JA QUE LA FESTA SOU VOS

CASTELL ENCANTAT

Jo sé d'un lloc
on s'hi respira pau ,
on no s'hi coneix la maldat,
lloc tranquil i melancòlic,
refugi d' enamorats.

Per a recobrar l'alegria,
per oblidar mals de caps,
si no el saps, amb mi vine,
si ja el coneixes,
anem- hi plegats.

Gent dormida no ho sentiu ?
és la veu de la nostra mare
que ens crida,
anem- hi tots junts,
pujem per l'escalonada.

Allà regna l'amor ,
es viu amb tranquil·litat.
Mai per allà llampegueja,
tot és calma
que del cel ha baixat.

Els vells xipresos que allà guaiten
respiren la nuvolada,
arbres són de les altures,
sants profetes
que ens guarden de la ventada.

Els ocells hi posen música,
de fons la remor del brancatge,
no canta més fort
un de l'altre,
composen una bella tonada.

El sol de bon dematí,
encalenteix la contrada;
el perfum del romaní,
suau i encisador
desperta la matinada.

Pel vespre també és agradable:
vetllar a la claror de la lluna,
contemplar els estels que hi brillen,
aquest és llum pura
que aquells paratges resguarda.

A dalt en el terrat,
se sent una corriola,
que treu poalades d'aigua,
qui en beu d'ella
per a sempre queda associat.

Dins una petita morada,
dins un castell encantat,
hi habita una gran dama,
reina i senyora
d'aquest gran poblat.

A damunt un bell altar,
fet d'amor i de marbre
perquè vos puguin adorar
i els peus
omplir de besades.

Vos sou la vida d'un poble,
vos sou la unió dels germans,
compartiu penes i glòries
d'aquells fills
que mai vos oblidaran.

Moltes bones alabances
vos han fetes,
i les que encara vos feran,
diminutes paraules
comparades amb tanta bondat.

Vos diuen Mare de Déu,
vos diuen Consoladora,
Verge Puríssima estimada;
jo hi afegesc la gran dama
per excel·lència imperial.

Per agrair l'amistat,
per demostrar l'alegria,
per commemorar aquell bon dia,
la joiosa festa
vos celebrem.

Diada de cors eixamplats,
tots enrevoltats la taulada
amb l'alegria dels balls
amb una cançó màgica,
i els més hermosos cants.

La reina de la festa , ja riu,
està saltant d'alegria,
perquè veu que els seus fills
celebren junts
aquest sagrat dia.

Asseguda a l'ombra d'un arbre,
escoltant la cançó d'un infant,
inspirada per tan bona mare,
vos dedic aquest poema
fet d'amor i humilitat.

NA MARGALIDA

LA NINA INDOLENT /'

- Vine Margalida! Es hora de berenar.
- Sí, ma mare. Ara vinc !
- Margalida és hora d'anar a l'escola. Fes via !
- Tot d'una ma mare.

Frases com aquesta s'escoltaven tot el dia en aquella casa. Perquè la filla era un poc indolent. Uffff!

Com perdia el temps !

- Fes via Margalida:
- Vinc ara tot d'una ma mare!

Sempre contestava així, no se presentava mai allà on la cridaven. Se quedava mirant allò, això altre, agafava coses, les amollava. I quan arribava era tard, molt tard.

- Has d'esser menys indolent! Li deia sa mare, però ella,... com si hagués xerrat amb la paret. Mai es corregia Na Margalida.
- Mai he vist una nina tant indolent com tu! Li deia sa mare enfadada, però ella res, ja no l'escoltava. Sa mare era una dona molt ocupada i s'enfadava molt per aquella manera de ser de la seva filla.
- Escolta Margalida: D'ara endavant només te cridaré una vegada. Una! I si no ho entens te deixaré fer el que te plagui.
- T'atendré quan me cridis. Va prometre Na Margalida.
- Margalida, Margalida, és hora de dianr! Vine!. Li va dir sa mare al dia següent.
- Ja vinc ma mare !. Va respondre

Però no hi va anar. Se va entretenir jugant amb la pilota, i llavors va entrar.

- Però, on és el meu plat? , va dir Na Margalida.

Sa mare es disposava a sortir i li va dir:

- T'he cridat un pic i com que no has vingut m'he pensat que no tenies fam. Ja menjaràs més a l'hora de berenar.
- Na Margalida es va posar a plorar. Només tinc cinc anys. Li deia a sa mare i sa mare li digué:
- I jo trenta! I se'n va anar.

Quan sa mare s'horabaixa va arribar la va cridar i hi va anar com un llamp.

- Bé, Margalida ara m'agrades, que siguis obedient !

Al dia següent la mare cridà Na Margalida i no s'hi va presentar; va quedar a jugar amb la bicicleta.

Després s'hi presentà

— Què vols ma mare ?

— No res! Es que ha passat l'home dels gelats i volia que sortissis a comprar- ne un ! Li digué sa mare.

Na Margalida amb una ràbia que no podia pus, se'n va anar a la seva habitació i es va posar a jugar amb les pepes.

Al dia següent la va tornar cridar

— Margalida, Margalida, ha vingut la tia Maria !

No hi va anar. S'hi va presentar passats vint minuts. La mare li diu:

— La tia Maria no hi és, ha vingut per veure si anaves al 'circ amb ella i com que no has vingut s'ha pensat que no hi volies anar, i se'n ha anat.

Na Margalida es va posar a plorar, i va dir:

— Per què aquestes coses només me passen a mi?. La mare li digué:

— Perquè no ests puntual mai !

Na Margalida sempre és puntual ara. No sé com s'ha arreglada.

Adeu :

Catalina Verd Gayà

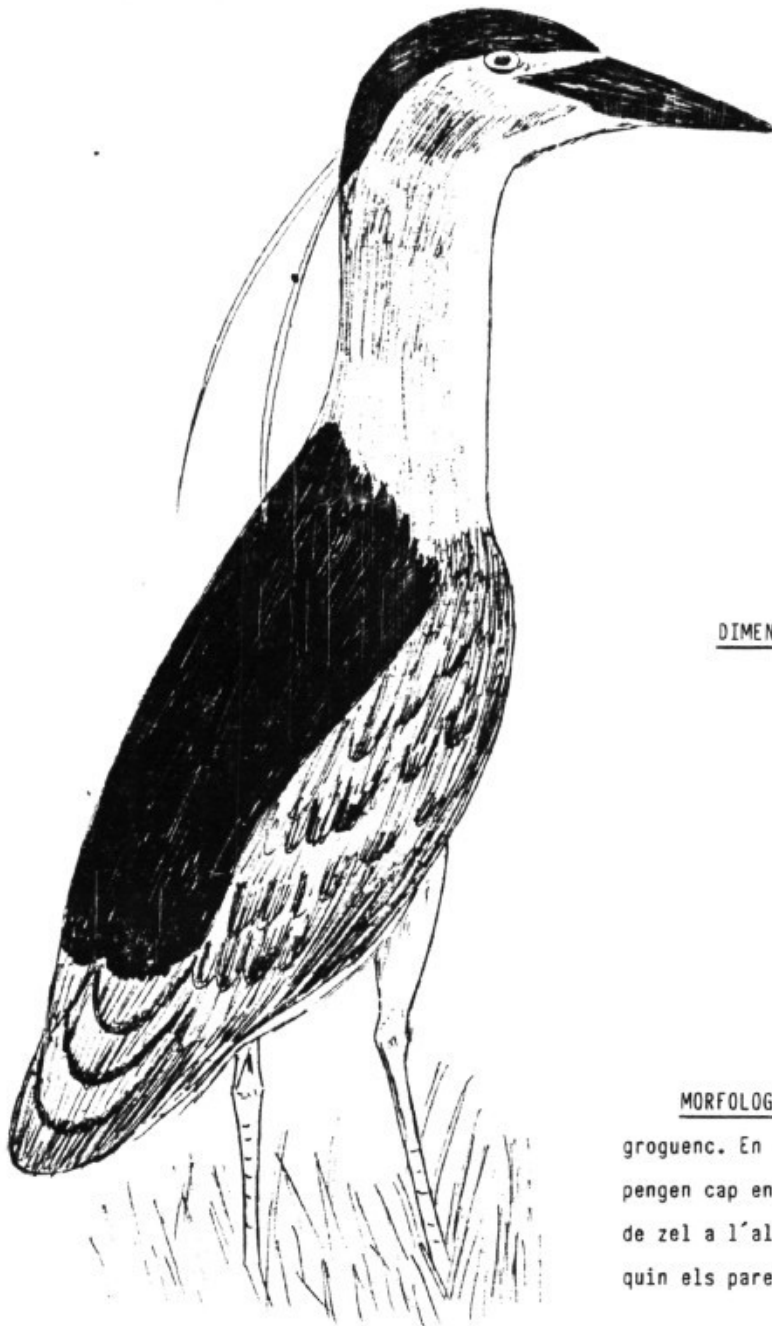
PASSAR PEL TUB

(per Toni Barceló Mates)

La majoria de pagesos del nostre poble, especialment els que viuen de les fruites i verdures, amb so rumor d'entrar en es mercat comú; es govern espanyol està parlant de la normalització de fruites i verdures, el que fa que els mallorquins mos afecti molt. El motiu és que uns senyors es volen aprofitar de fer- nos passar pel seu tub. Aquests senyors majoristes lo únic que els interessa és ferrar- se de duros sense mirament de perjudicar as pagesos minifundistes mallorquins, ni es consumidors ciutadans.

Pareix esser que per part del govern mallorquí, junt amb les multinacionals majoristes, s'han proposat que els minifundis pagesos passem pel seu control d'envassat i classificació, lo qual vol dir que la majoria de pagesos de Sant Joan que subsistim venent els nostres productes frescs i variats directament als consumidors ciutadans, anam a tenir problemes.

Si l'ajuntament de ciutat no fa els ulls grossos al que diuen que serà llei, referint- se als mercats, els ciutadans hauran acabat de menjar els nostres espàrrecs, les nostres camarrotges, els caragols, les nostres figues de moro, les nostres verdures collides al moment, ... Si aquest problema no s'arregla, ciutadans i pagesos anam a passar tots pel " tub "

ESPECIE : Nycticorax nycticorax

GENERE : Nycticorax

FAMILIA: Ardeides

ORDRE: Ciconiformes

CLASSE: Aus (aus de prat)

EMBRANCAMENT: Cordats

NOMS POPULARS:

Català: orval (Mallorca), martinet de nit (Catalunya)

Castellà: martinete

<u>DIMENSIONS</u>	(en cm)	mascle i femella
Altura		59
Ala		28
Envergadura		100
Bec		7
Tars		7,5
Coa		11
Pes (en grams)		750

MORFOLOGIA .- Aspectes destacables: ulls vermells, cames de color groguenc. En el clotell tenen dues plomes ornamentals blanques, que li pengen cap endarrera, aquestes serveixen per cridar l'atenció en època de zel a l'altre component de la parella, i perquè els fills reconeixin els pares.

HABITAT .- Viu en els biomes lacustres: prats, albuferes, rius, llacs, zones embassades. A Mallorca és localitza a les zones de prat:

Albufera i Salobrar de Campos pràcticament.

Es una au migratòria. Durant l'estiu es troba pel Sud d'Europa i Nord d'Àfrica. A la temporada invernal emigra a Àfrica.

ALIMENTACIO .- Es carnívor. Preses: el 60% ho constitueixen els peixos; altres: amfibis, coleòpters aquàtics, rèptils, petits mamífers, crustacis, mol·luscs, altres insectes.

Depredació : els polls de l'orval són atacats i són preses dels corbs, milanes, àguiles, porcs senglars, guineus, linxs.

Són aus que regurgiten egagròpiles.

REPRODUCCIO .-

Epoca de zel i de construcció del niu: mes d'abril

Incubació: el mes de maig (uns 22 dies)

Polls en el niu: durant el mes de juny, aproximadament uns 42 dies

Nº d'ous: 3 - 4

Tamany dels ous: 50 x 35 mm

Lloc del niu: damunt arbres, en el prats

Forma del niu: no té forma definida, és una mescla de canyes i llenya

Cria en colònies

A Mallorca és una espècie poc abundant

COMPORAMENT.- Són aus molt agressives, fins i tot en la relació entre pares i fills: si, en el moment de donar menjar als polls fills, els pares no aixequen les plomes occipitals, ells polls els ataquen com si fossin enemics.

MAPA DE DISTRIBUCIO A EUROPA

REVISTA	POBLE	EDITA	PERIODICIDAT	ANY NAIXEMENT	LLENGUA	APF (1)
33- CAL VERMELL	COSTITX	OBRA CULTURAL	MENSUAL	1.979	CATALA	NO
34- VEINATS	CALVIA I CAPDELLA	INFORMATIU I CULTU- RAL	MENSUAL	2a època 1.983	BILINGUE	SI
35- CONSELL	CONSELL	CASA DE CULTURA	QUINZENAL	1.984	BILINGUE	NO
36- SA VEU DE LLUCMAJOR	LLUCMAJOR	INFORMACIO GENERAL	MENSUAL		BILINGUE	NO
37- ES PI GROS	LLORET	ESBART DE JOVES	MENSUAL	1a època 2a època 1.984	CATALA	SI
38- S'ENCRUIA	DEIA	ESBART DE GENT	MENSUAL		BILINGUE	SI
39- ALPIC	ESPORLES	INFORMACIO	QUAN PODEN	1.984	BILINGUE	NO
40- XALOC	INCA	CLUB LINCES ADENA	IRREGULAR	1.982	CASTELLA	NO
41- SA PARROQUIA	LLUCMAJOR	PARROQUIA	QUAN PODEN	1.977	BILINGUE	NO
42- LLUCMAJOR SOCIALISTA	LLUCMAJOR	AGRUPACIO SOCIALISTA	IRREGULAR	1.978	BILINGUE	NO
43- MARIA DE LA SALUT	M DE LA SALUT	OBRA CULTURAL	IRREGULAR	1.979	CATALA	NO
44- COANEGRA	STA MARIA DEL CAMI	OBRA CULTURAL	MENSUAL	1.981	CATALA	SI
45- SAL I XEIXA	SANTANYI	INFORMACIO GENERAL	MENSUAL	1.984	CATALA	SI
46- JUSSANA	SES SALINES	ASSOCIACIO CULTURAL XALOC	MENSUAL	1.980	CATALA	SI
47- CALIU	SOLLER	COMUNITATS CRISTIANES	MENSUAL	1.984	CATALA	NO
48- CALA MURTA	PLENÇA	FUND. ROTGER VILLALONGA	MENSUAL	1.980	CATALA	NO

BESTIARI

L' " Homo vulgaris progrè " , és una espècie mutant de l' " Homo sapiens " .

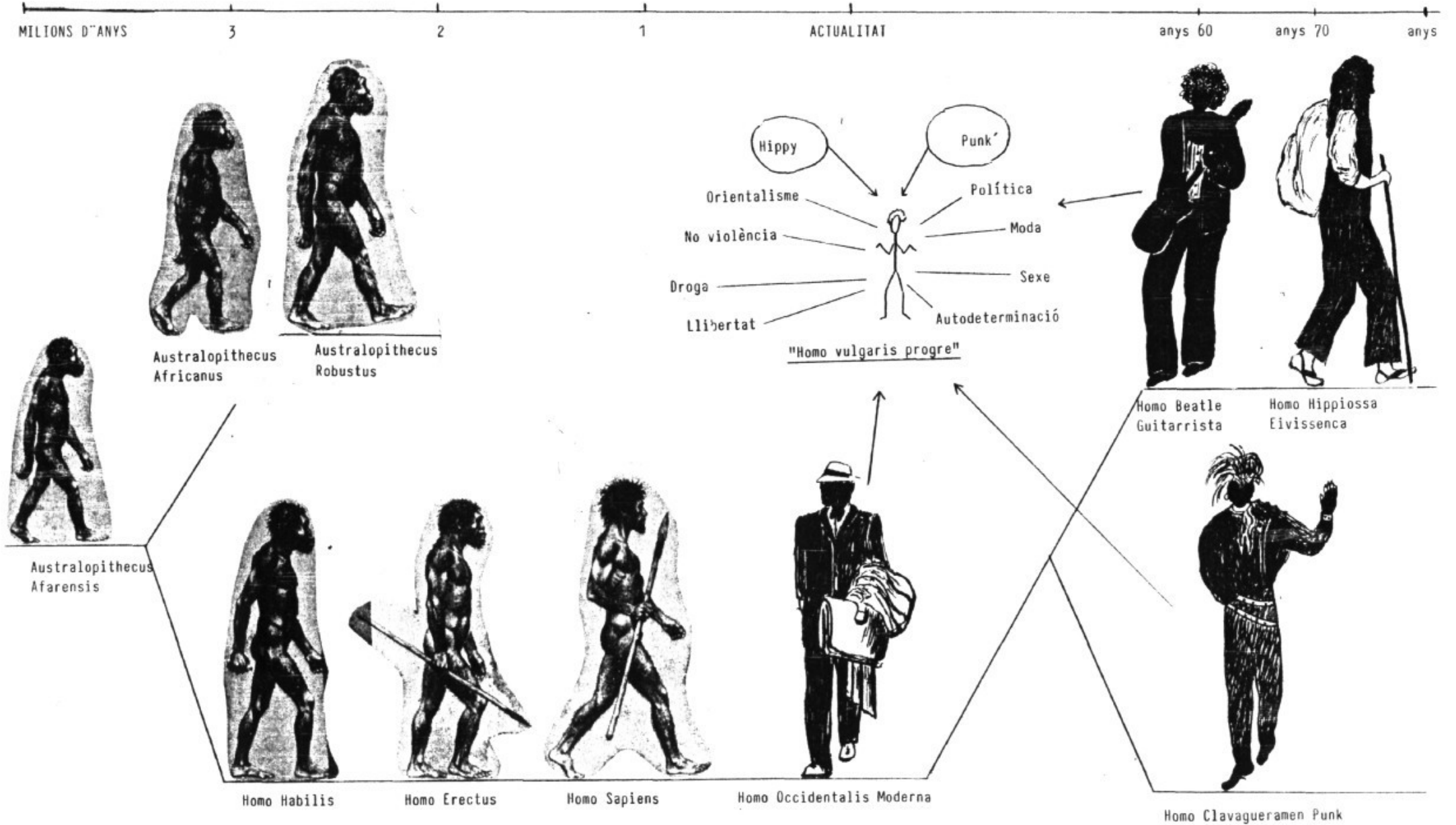

La societat tradicional de poderosa estructura vertical, autoritària, consumista, capitalista, industrial, moralista, conservadora, estancada en el passat, ..., originà al vell continent europeu, dues branques mutants oposades, que intenten separar-se del tronc comú representat per l' " Homo occidentalis moderna " ; aquesta escissió donà vida als hippys i als punk'ys. Que prediquen una nova vida, atacant els seus predecessors i intentant noves formes de vida, on predomina l'originalitat de pensament, l'autonomia, la llibertat, la creativitat, ...

Se diu progressista a tota persona o grup amb idees o programes socials i polítics avançats, no estancats en el passat; que responen a la convicció de que la societat camina de forma progressiva vers a una perfecció com més va més gran.

Si cercam l'origen del que s'anomena gent progrè el trobarem sense dubte en el moviment hippy dels anys 60. Es un moviment juvenil que es margina de la societat capitalista i de consum, i té una ideologia bastant intuitiva i pràctica. La opulència consumista li produeix fàstic. Els hippys es diferencien dels seus predecessors, els beatniks, per l'aspiració a la felicitat en aquest món: practiquen l'amor, rebutgen la violència i s'identifiquen amb les flors (el seu símbol). Vesteixen indumentàries de vius colors i són ornades de penjarolls i talismans. Intenten rompre amb els tabús i aberracions sexuals i tracten la sexualitat com una cosa normal. Viuen en grups con tal d'establir un contacte directe i personal amb els altres i evitar l'anonimat. Altres característiques (no comunes o tots els hippys) són el vegetarianisme, el consum de droga i l'adscripció al budisme. Al final del 67 els hippys entraren en crisi, ja que la mateixa societat de consum feu seus certs aspectes del moviment. A pesar de tot el moviment, amb característiques més o menys semblants a la dels inicis, ha continuat creixent.

QUADRE EVOLUTIU DE LA "BESTIA" EN ELS DARRERS DARRERS 4 MILIONS D'ANYS (ampliat i actualitzat)

I així als progress de principis del 80, els podem incloure dins el mateix tronc comú d'aquests antecessors. Tenen certa tendència a imitar la ideologia hippy, a separar-se de la vella societat tradicional.

Rompen amb la manera de vestir i cuidar el cos que tenia la generació anterior. Es pot observar pèl llarg, barba, roba vella (i més còmoda) calçat més anatòmic.. Certs grups (igual que els seus predecessors) es dediquen al consum de drogues.

Es volen escindir de la vella religió dominant que no allibera i esclavitza. Cercant per això noves influències,

sobretot orientals (budistes, brahmàniques, no violentes,...) Com a conse-

qüència una nova concepció del matrimoni, de la parella, de l'amor, de l'amistat, del sexe,.... Més sinceritat, atacar l'arrel del problema, canviar paraules establertes, que no defineixen cap situació, per la comunicació i el diàleg.

S'intenten formar nous pobles (les comunes) on no hi haurà els fermalls mil·lenaris. Allà serà diferent,... a pesar de tot, si la gent que intenta formar aquests nous grups no és madura i amb una forta preparació (diguen-li moral i religiosa) la comuna fracassa rotundament i es converteix en un lloc més inhòspit que els antics pobles.

L'home progrés crea escola, diferenciant-se de la branca enemiga més arcaïtzant (en realitat es deixen influir una per l'altra). I es solen produir enemistats, combats verbals, comentaris, se'n riuen uns dels altres pel que s'emplea un llenguatge i vocabulari propi (argot de grup) : peluts, faxes, boanos, barbuts, maxistes, carques, carrosses, drogats, maleducats, ateus, no creuen en deu ni en la verge, farsantes, comediants, sexe, orgia i desenfreno.

I com que tota innovació, n'hi ha que, sense esser mutants, s'hi apunten per pròpies conveniències, per comoditat, per creure's que són gent d'élite,.... i la mateixa societat capitalista i consumista s'aprofita del moviment, i així sorgeix tot d'una aquesta moda, amb un tipus ben definits de vestit, roba, sabates,.... i altres accessoris.

Els progress tenen fama d'estar al dia de les darreres innovacions intel·lectuals, polítiques, investigadores, musicals, artístiques,...

JOan Morey, Cosme Nigorra i altres.

LA PRINCESA I EL VIOLI

Joan, un al.lot molt treballador, cansat de prestar servicis a una granja, se va acomiadar de l'amo per anar a recòrrer món. El granger, abusant de l'al.lot només li va donar tres diners.

Quan atravessà el bosc es va trobar amb un nan que li va dir quasi plorant:

— Tu ets jove i fort, i pots treballar. Jo som un pobre vell i no puc guanyar el pa fàcilment.

Joan compadescut, li va donar els tres diners.

El nan, agraït per la generositat del jove li va donar tres coses: un violí màgic, una escopeta que sempre tirava on li deien i la gràcia que quan preguntàs alguna cosa, ningú el deixàs sense resposta.

— Gràcies - diu en Joan - ¿ Què més puc voler ?

Un poc més allà hi havia una hermosa al.lota escoltant el cant d'un ocell.

—El teu cant me molesta i no em deixa dormir en sa nit. Donaria qualque cosa perquè te n'anassis d'aquí.

Joan, que l'havia escoltada, disparà la seva escopeta i l'ocell es va anar assustat.

— ¿ Estàs satisfeta ? - va dir el jove a la jove , que era princesa.

— No - va respondre ella - La teva escopeta produeix un renou més desagradable que el cant de l'ocell.

El jove per castigar el mal humor de la princesa, i per divertir-se un poc va començar a tocar el violí màgic.

—Oh ! - va suplicar la princesa, obligada a ballar sense descans - Deixa de tocar aquest violí ! te donaré tot el que vulguis.

Joan deixà de tocar i la princesa li va donar un anell que li havia regalat son pare el dia del seu aniversari.

— Pot quedar-te'l . Es d'or i té molt de valor.

Però, quan arribà al palau, la princesa el va acusar d'haver-li robat l'anell.

— No he robat l'anell -diu en Joan- La princesa me'l va donar per la seva pròpia voluntat, perquè deixàs de tocar el violí.

—Mentides mon pare ! - cridà la princesa- ses mentides són tan grosses que no caben en aquest palau.

El rei, creient que la seva filla deia la veritat, ordenà que el jove fos penjat. Joan, sol.licità una darrera gràcia: que li deixassin tocar el violí.

- NO li deixis, mon pare ! - cridà la princesa.
— Com puc negar el seu darrer desig a un condemnat a mort ? va dir el rei.

El jove començà a tocar el violí i tots es posaren a ballar sense poder- se aturar.

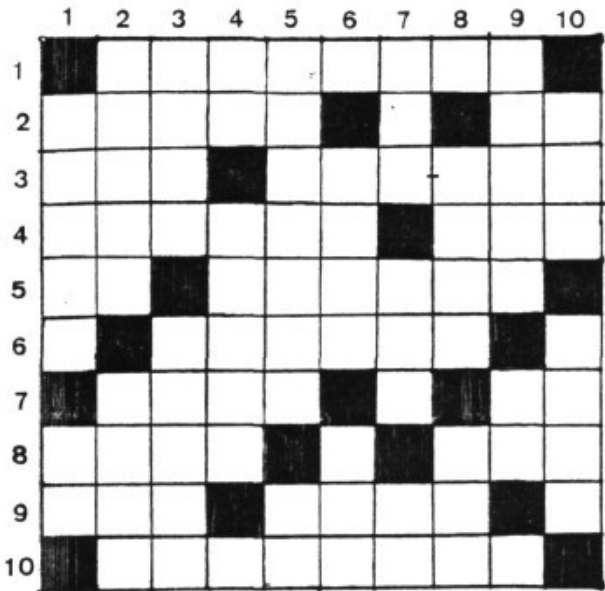
- Diguem, princesa - va dir en Joan - No és cert que em vares entregar l'anell per la teva pròpia voluntat ?
— Just perquè deixàs de tocar aquell violí. I la princesa no va tardar en dir tota la veritat.
— Tu ets qui mereix el càstig, filla - li va respondre el rei.

Però en Joan, sempre bona persona, va intercedir per ella. Amb el temps la princesa es casà amb en Joan i es va corregir tots els seus defectes.

Antònia Fullana Mates

HORITZONTALS.- 1.- Instrument que empleam per saber quina hora és. 2.- Instrument de comunicació sense fils inventat per Marconi. Darrera vocal. Onomatopeia del bramul de vaca. 3.- Associació de pares d'alumnes. Radiotelefonía sense fils utilitzada per els tribus africanes primitives. 4.- Moble per a posar-hi les fitxes. Adjectiu numeral cardinal femení singular que designa un sol element. 5.- òicisoperP. Construcció religiosa ubicada damunt un turó. 6.- En romà, cinquanta. I elevat a la sexta potència. Títol de la pel·lícula dels dissabtes horabaixa de tard. 7.- Instrument de tall trans versal que serveix per tallar la fusta. I. Suc del raïm, fermentat. 8. Procreació domèstica d'animals. Ena. Nom de la lletra X. 9.- Nom popular d'un famós jugador de basket del Barça. Nuu molt gros. Tercera lletra de l'abecedari. 10.- Neu que cau mig fusa.

VERTICALS.- 1.- Un dels tres argàngels. Comunitat econòmica. 2.- Que fa molta de via. Antic instrument musical de corda, ségons la Bíblia David en tocava una. 3.- Ho deim dels anys que té cada persona, animal o cosa. I elevat a la quinta potència. 4.- Símbol químic del liti. Blat candial molt bo per fer farina d'ensaimada. G. 5.- Joc nacional per excel·lència que es juga cada dissabte. Un al revés. 6.- Vocal rodona. Proporcioní armes. Ferma dues cordes. 7.- Al revés que no pot xerrar. I elevat a la tercera potència. òicageN. 8.- Ja l'hem posada en el quatre. Joc de cartes que es sol jugar entre tres contrincants, n'hi ha d'encantat i de "loco". Impost que figura al final de totes els factures, i que ara serà substituït per l'IVA. 9.- Desprèn subtilment alguna cosa. Vapor de cavall. Vocal dèbil. 10.- Unitat de Massa Atòmica. Substància viscosa que es sol emplear per agafar animalons.

LLETRES

A N A N T P L E R T N E
 R R A G O A P E R M R A
 R C O N R V È C O N O E
 I L X T N E N O P E J R
 E L S L S V G U I T G V
 E E N T S I S A A B I R
 M V E T A M B É L E M C
 L A G I E B E L L T O E
 M N P S Q U E D ' E L L L
 S T R A M U N T A N A S
 E P O T E S P X E R A R

Cercant per aquíen mig hi trobareu els vuit vents del món i llavors podreu llegir una glosa de Rafel Cifre (Parenòstic 1.985)

